

Brüssel, 15. november 2021
(OR. en)

13243/21

CONOP 68
COARM 212
CODUN 47
CFSP/PESC 1005

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järelused tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide kümnenda läbivaatamiskonverentsi kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide kümnenda läbivaatamiskonverentsi kohta, mille nõukogu kiitis heaks 15. novembril 2021 toimunud 3826. istungil.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED TUUMARELVA LEVIKU TÕKESTAMISE LEPINGU
(NPT) OSALISRIIKIDE KÜMNENDA LÄBIVAATAMISKONVERENTSI KOHTA**

1. Nõukogul on hea meel tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) eeloleva kümnenda läbivaatamiskonverentsi toimumise üle ning ta kinnitab veel kord, et toetab üksmeelselt NPTd ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakivina, tuumadesarmeerimise saavutamise põhialusena (vastavalt NPT VI artiklile) ning olulise elemendina tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise arendamises kooskõlas NPT IV artikliga. Nõukogu kordab liidu vankumatut toetust tuumadesarmeerimise, tuumarelva leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli struktuuri tagamisele ja tugevdamisele. Oleme kindlalt veendunud, et rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks ja tugevdamiseks on parim mitmepoolne ja lepingupõhine lähenemisviis.
2. Nõukogul on kahju, et kümnes läbivaatamiskonverents tuli vältimatult edasi lükata, ja ta rõhutab, et läbivaatamiskonverentsid annavad NPT rakendamisse väärtusliku panuse.
3. Nõukogu kinnitab taas NPT ülemaailmse kohaldamise tähtsust ning kutsub lepinguga mitteühinenud riike sellega ühinema tuumarelvavabade riikidena ning pidama kuni ühinemiseni kinni NPT tingimustest. Nõukogu tunnustab NPT abil varem saavutatud tulemusi tuumarelva leviku piiramisel, tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise alase koostöö soodustamisel ja tuumarelvavarude märkimisväärsel vähendamisel möödunud aastakümnetel. NPT on jätkuvalt tähtis ja selle täielik rakendamine on praegu vajalikum kui kunagi varem.

4. Nõukogu toetab kindlalt NPT kõiki kolme sammast ning jätkab 2010. aasta läbivaatamiskonverentsi tegevuskava tervikliku, tasakaalustatud ja sisulise täieliku rakendamise edendamist. Rõhutame vajadust täita kõik NPTst tulenevad kohustused ja eelmistel läbivaatamiskonverentsidel võetud kohustused, sealhulgas vajadus konkreetsete edusammude järele VI artikli täielikuks rakendamiseks, et lõppeesmärgina saavutada tuumarelvade täielik kaotamine. Meil on kindel kavatsus püüda saavutada ohutum ja turvalisem maailm kõigi jaoks kooskõlas aluslepingu eesmärkidega viisil, mis toetab rahvusvahelist stabiilsust, rahu ja julgeolekut. Nõukogu tervitab ELi liikmesriikide võetud kohustust mobiliseerida poliitiline tahe ja edendada eri algatuste, näiteks Stockholmi algatuse abil NPT eesmärkide täitmist praeguse läbivaatamistsükli jooksul.
5. Praeguses julgeolekukeskkonnas, mida iseloomustavad üha suuremad pinged ning tõsised massihävitusrelvade levikuga seotud kriisid ja probleemid, tuleb intensiivistada jõupingutusi desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli valdkonnas. Nõukogu kutsub kõiki asjaomaseid riike üles hoiduma igasugustest sammudest, mis võiksid pingeid veelgi teravdada ja kahjustada pärast külma sõja lõppu massihävitusrelvade vähendamise osas saavutatud märkimisväärselt edu. Tuleb vältida uut tuumarelvade alast võidurelvastumist.
6. Nõukogu soovib rõhutada, et 2010. aasta tegevuskavas ettenähtud 64 tegevuse elluviimise tagamine on kollektiivne vastutus, mida kannavad eranditult kõik NPT osalisriigid.
7. Nõukogu arutas järgmisi küsimusi:
 - tema võetud kohustus edendada tuumadesarmeerimist kooskõlas NPT VI artikliga, eelkõige üldise tuumarelvade ülemaailmse varu vähendamise kaudu, ning võttes arvesse suurimaid tuumaarsenale omavate riikide erilist vastutust;

- nõukogu toetus intensiivsemale dialoogile, mida muu hulgas peetakse strateegilise stabiilsuse, suurema läbipaistvuse ja usaldust suurendavate meetmete üle tuumarelvade omavate riikide vahel, et edendada edasise edusamme desarmeerimise valdkonnas;
- strateegilise ja tuumaohu vähendamise alasest konkreetsest tööst saadav kasu ning sellega seonduv kõigi asjaomaste riikide kiireloomuline vajadus arutada nimetatud eesmärgi saavutamise praktilisi meetmeid, nendes kokku leppida ja neid rakendada;
- tuumadesarmeerimise kontrolli edendava mitmepoolse koostöö väärtus. Sellega seoses tervitab nõukogu valitsusekspertide rühma kokkukutsumist, et kaaluda tuumatehnoloogia kontrollimise rolli tuumadesarmeerimise edendamisel 2021. aastal. Samuti tervitab nõukogu panust, mida annab praktiline koostöö tuumadesarmeerimise kontrollimise rahvusvahelise partnerluse (IPNDV) raames, nagu nelja riigi tuumatehnoloogia kontrollimise alane partnerlus (Quad Nuclear Verification Partnership) ja praktilised õppused, näiteks Belgia õppus plutooniumi mõõtmise meetodite kohta, Prantsusmaa-Saksamaa tuumadesarmeerimise kontrolli (NuDiVe) õppus ning Madalmaade läbiviidavad teadusuuringud ja tutvustamistegevus brisantlõhkeainete avastamise meetodite kohta. Kuigi kontrollimine ei ole eesmärk omaette, aitaks tuumadesarmeerimise kontrollivahendite alase rahvusvahelise koostöö edasiarendamine kaasa tuumarelvavaba maailma saavutamisele ja säilitamisele;
- tema üleskutse alustada desarmeerimiskonverentsil viivitamata läbirääkimisi tuumarelvades või muudes lõhkeseadetes kasutatavate lõhustuvate materjalide tootmise keelustamise lepingu (FMCT) üle ja need läbirääkimised kiiresti lõpule viia ning asjaolu, et nõukogu saab toetada läbirääkimiste alustamist vastavalt dokumendile CD/1299 ja selles sisalduvatele volitustele. Kuni tulevase FMCT jõustumiseni kutsub nõukogu kõiki asjaomaseid riike üles viivitamata kuulutama välja ja säilitama moratooriumi tuumarelvades või muudes tuumaseadmes kasutatavate lõhustuvate materjalide tootmise suhtes.

8. Nõukogu peab tervitavaks Ameerika Ühendriikide ja Venemaa Föderatsiooni vahel saavutatud kokkulepet pikendada uut START lepingut veel viie aasta võrra. Liit peab uut START lepingut väga tähtsaks ning on seisukohal, et see aitab oluliselt edendada rahvusvahelist ja Euroopa julgeolekut. Uue START lepingu kohane positsioonidele paigutatud strateegiliste tuumaarsenalide vähendamine, mida on tugevdatud eelkõige selle kindla kontrollimehhanismiga, aitab rakendada tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu VI artiklit, vähendades positsioonidele paigutatud tuumarelvade ülemaailmseid varusid. Nõukogu rõhutab, et relvastuskontrolli, desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise protsesse tuleb säilitada ja edasi arendada. Tuletades meelde tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu VI artiklist tulenevaid kõigi tuumarelvade omavate riikide kohustusi, rõhutame, et kahel kõige võimsama arsenaliga tuumariigil lasub tuumadesarmeerimise ja relvastuskontrolli valdkonnas eriline vastutus. Nõukogu kutsub üles püüdma veelgi vähendada oma arsenalit, sealhulgas strateegilisi ja mittestrategilisi, positsioonidele paigutatud ja paigutamata tuumarelvade, ning pidama edasisi arutelusid, milles käsitletakse usalduse suurendamist, läbipaistvust, ohtude vähendamist ja kontrollitegevust, rajades pinnase veelgi tugevamate tulevaste relvastuskontrolli lepingute ja tõhusama aruandluse jaoks. Me kutsume Hiinat üles neis protsessides aktiivselt osalema.
9. Nõukogu tervitab strateegilise stabiilsuse dialoogi käivitamist ja Reykjaviki tippkohtumise deklaratsiooni taaskinnitamist Genfis toimunud Venemaa Föderatsiooni ja Ameerika Ühendriikide tippkohtumisel.
10. Nõukogu märgib, et tuumarelvade kasutamisega kaasnevad üliõudavad tagajärjed, ja rõhutab, et selle ärahoidmise eest vastutavad kõik riigid.
11. Nõukogu rõhutab vajadust uuendada mitmepoolseid jõupingutusi ja elavdada mitmepoolseid läbirääkimistega tegelevaid üksuseid, eelkõige desarmeerimiskonverentsi, väljendades lootust, et sellega seoses konverentsi töö korraldust tõhustatakse ja edaspidi laiendatakse. Jätkuvalt tekitab muret nimetatud konverentsil tekkinud ummikseis, sealhulgas jätkuv suutmatus leppida kokku tööprogrammis ja anda vaatlajastaatus kõikidele ÜRO liikmesriikidele.

12. Nõukogu peab tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingut (CTBT) äärmiselt oluliseks, et saavutada tuumadesarmeerimine ja tuumarelva leviku tõkestamine, ning kõnealuse lepingu jõustumine on liidu jaoks esmatähtis ja see jääb liidu poliitiliseks prioriteediks. Nõukogu kutsub kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, eelkõige II lisas loetletud riike, üles allkirjastama ja ratifitseerima CTBT ilma eeltingimusteta ja edasiste viivitusteta. Samuti kutsub nõukogu kõiki riike üles järgima tuumarelvade katseplahvatuste ja mis tahes muude tuumaplahvatuste moratooriumi ning hoiduma igasugusest tegevusest, mis on vastuolus lepingu eesmärgi ja mõttega.
13. Nõukogu tunnistab olemasolevate tuumarelvavabade tsoonide kriitilist tähtsust rahu ja julgeoleku jaoks ning on jätkuvalt pühendunud NPT 1995. aasta läbivaatamiskonverentsil vastu võetud Lähis-Ida käsitleva resolutsiooni rakendamisele. Nõukogu märgib 20. novembril 2019 kokku kutsutud ÜRO konverentsi, millel käsitleti tuumarelvadest ja muudest massihävitusrelvadest ja nende kandesüsteemidest vaba Lähis-Ida tsooni loomist, ning peab konverentsi tulemusi julgustavaks. Nõukogu tuletab meelde, et nagu on märgitud NPT 2010. aasta läbivaatamiskonverentsi tegevuskavas, saab selliseid tsoone luua üksnes asjaomase piirkonna kõikide riikide vahel vabalt saavutatud kokkulepete alusel.
14. Nõukogu on endiselt tõsiselt mures tuumarelva levikuga seotud püsivate kriiside ja väljakutsete pärast, mis ohustavad jätkuvalt rahvusvahelist julgeolekut, ja rõhutab oma otsustavust suurendada tuumarelva leviku tõkestamise alaseid jõupingutusi ning tugevdada ja tõhustada tuumarelva leviku tõkestamise struktuuri ja muuta see ülemaailmselt kohaldatavaks. Nõukogu tunnistab vajadust leida rahumeelsed ja diplomaatilised lahendused ning rõhutab, et rahvusvaheline üldsus peab säilitama valvsuse, olema valmis nendele väljakutsetele reageerima ja käsitlema neid resoluutselt. Nõukogu rõhutab, et lepingu mittejärgimisega seonduvate küsimuste menetlemisel kuulub põhivastutus ÜRO Julgeolekunõukogule.

15. Nõukogu tunnustab Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) olulist tööd ja eelkõige seda, et IAEA kaitsemeetmete süsteem on tuumarelva leviku tõkestamise režiimi keskne komponent ning on NPT rakendamisel otsustava tähtsusega. Euratomi ja IAEA tihe koostöö võimaldab tulemuslikke ja tõhusaid kaitsemeetmeid. Nõukogu rõhutab, et NPT raames moodustavad praeguse kontrollistandardi üldiste kaitsemeetmete leping ja lisaprotokoll, ning kutsub üles neid viivitamata ülemaailmselt kohaldama.
16. Nõukogu kinnitab taas oma vankumatut pühendumust ja jätkuvat toetust ühisele laiaulatuslikule tegevuskavale (JCPOA). See tegevuskava on tuumarelva leviku tõkestamise ülemaailmses struktuuris määrava tähtsusega element, mille ÜRO Julgeolekunõukogu kiitis ühehäälselt heaks oma resolutsiooniga 2231 (2015). Nõukogu tunnustab probleeme, mis on seotud Ameerika Ühendriikide ühepoolse JCPOAst taganemisega ja tema poolt sanktsioonide taaskehtestamisega. Nõukogu väljendab sügavat muret Iraani jätkuva tegevuse pärast, mis ei ole JCPOAga kooskõlas ning millel on tõsine ja teatavatel juhtudel pöördumatu mõju tuumarelva levikule. Nõukogu kutsub Iraani tungivalt üles tühistama kõik JCPOAga vastuolus olevad tegevused ja asuma viivitamata taas täielikult oma tuumalaseid kohustusi täitma, eelkõige rakendama lisaprotokolli ja JCPOA läbipaistvussätteid. Nõukogu toetab jätkuvaid intensiivseid diplomaatilisi jõupingutusi JCPOA ühiskomisjonis ja ELi kõrge esindaja kui ühiskomisjoni koordinaatori kontakte kõigi asjaomaste partneritega. Nõukogu on jätkuvalt sügavalt mures Iraani ballistiliste rakettide alase tegevuse pärast ja kutsub Iraani üles hoiduma tegevusest, mis on vastuolus ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2231, ning mitte ette võtma ühtegi tegevust, mis on seotud ballistiliste rakettidega, mis suudavad kohale toimetada tuumarelvi, sealhulgas selliste ballistiliste rakettide tehnoloogial põhinevaid rakettide väljatulistamisi. Lisaks kutsub nõukogu Iraani üles mitte üle andma rakette, raketikomponente ega raketitehnoloogiat valitsusvälistele osalejatele.
17. Nõukogu avaldab sügavat kahetsust selle üle, et Süüria ei täida endiselt oma kaitsemeetmete lepingut ega tee prioriteetse küsimusena ja läbipaistvalt koostööd IAEAg kõikide lahendamata küsimuste lahendamiseks, ning kutsub Süüriat üles võimalikult kiiresti allkirjastama, jõustama ja täielikult rakendama IAEA lisaprotokolli.

18. Nõukogu on tõsiselt mures raketitehnoloogia jätkuva leviku pärast, kuna see on selgelt destabiliseeriv tegur. Sellega seoses tuleb nõukogu meelde oma tugevat toetust raketitehnoloogia kontrollirežiimile ja ballistiliste rakettide leviku tõkestamist käsitlevale Haagi tegevusjuhendile. Nõukogu kutsub üles Haagi tegevusjuhendiga, mis on ballistiliste rakettide leviku valdkonnas ainus mitmepoolne läbipaistvuse ja usalduse suurendamise vahend, üleilmselt liituma ja seda tõhusalt rakendama.
19. Nõukogu väljendab tõsist murest, et Korea Rahvademokraatlik Vabariik (KRDV) jätkab tegevust ebaseaduslike tuumarelvade ja ballistiliste rakettide programmide edasiarendamiseks. Nõukogu mõistab hukka KRDV poolt oma tuumarelvade- ja raketivõime suurendamiseks võetud meetmed, sealhulgas korduvad rakettide väljatulistamised ja seonduvate rajatiste ülalpidamine. Nõukogu kutsub KRDVd tungivalt üles hoiduma kõigist tuumakatsetustest ja ballistiliste rakettide väljatulistamistest. Nõukogu kutsub KRDVd üles astuma konkreetseid samme oma massihävitusrelvade, ballistiliste rakettide ja olemasolevate tuumaprogrammide täielikuks, kontrollitavaks ja pöördumatuks kaotamiseks, nagu on otsustatud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2397 (2017). Nõukogu kutsub KRDVd tungivalt üles pidama sisulisi arutelusid kõigi asjaomaste pooltega, et luua alus püsivale rahule ja julgeolekule ning astuda samme Korea poolsaare täieliku, kontrollitava ja pöördumatu tuumarelvavabaks piirkonnaks muutmise saavutamiseks. Nõukogu nõuab, et KRDV asuks taas täitma NPTd ja IAEA üldiste kaitsemeetmete lepingut ja jõustaks lisaprotokolli, ning kutsub KRDVd tungivalt üles allkirjastama ja ratifitseerima tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu. Nõukogu kutsub kõiki riike üles täitma ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidest tulenevaid kohustusi, sealhulgas rakendama täielikult ja tõhusalt kõiki sanktsioone.

20. Nõukogu on otsustanud tagada tuumaohutuse ja -julgeoleku ning tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete kõrgeimad standardid ning tunnistab sellega seoses IAEA keskset rolli ja IAEA tegevuse märkimisväärsed rahastamist liidu poolt. Nõukogu tuletab meelde, et uue tuumaohutusala koostöö Euroopa instrumendiga, mille eelarve aastateks 2021–2027 on 300 miljonit eurot, toetatakse kolmandaid riike tuumaohutuse ja kiirguskaitse, tuumajäätmete käitlemise ja tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete valdkonnas. Nõukogu peab tervitatavaks tuumajulgeoleku teemalise rahvusvahelise konverentsi ministrite deklaratsiooni, mis kajastab liikmesriikide poliitilist tahet ning annab lisaväärtust ja poliitilisi suuniseid tuumajulgeoleku ülemaailmse tugevdamise protsessile.
21. Nõukogu kinnitab taas oma toetust NPT kõigi osalisriikide võõrandamatule õigusele arendada tuumaenergia rahuotstarbelist uurimist, tootmist ja kasutamist, mis toimub diskrimineerimiseta ja NPTga kooskõlas, sealhulgas IAEA tehnilise koostöö programmi raames. Nõukogu tunnistab vajadust tagada energiajulgeolek taskukohase hinnaga ning austab liikmesriikide õigust otsustada oma energiaallikate jaotuse üle ja valida kõige sobivamad tehnoloogiad, et ühiselt saavutada 2030. aasta kliimaeesmärk. Nõukogu tunnustab IAEA tegevust liikmesriikide toetamisel nende jõupingutustes ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ning eelkõige tuumateaduse ja -tehnoloogia võimalikku panust sellistes valdkondades nagu inimeste tervis, põllumajandus ja toiduga kindlustatus, veemajandus, kliimamuutused, keskkonnakaitse ja kultuuripärandi säilitamine.
22. Nõukogu rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine on liidu tähtis horisontaalne prioriteet, ning usub, et on oluline integreerida soolised aspektid aruteludesse NPT kolme samba üle. Samuti toetab ja edendab nõukogu kõigiti naiste ja meeste võrdset osalemist desarmeerimise, tuumarelva leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli valdkonnas ning julgustab naisi osalema NPT läbivaatamiskonverentsil.

23. Nõukogu toetab desarmeerimise ja tuumarelvade leviku tõkestamise alast haridust, millesse annab mitmesuguste tegevuste kaudu oma panuse massihävitusrelvade leviku tõkestamise ELi konsortsium, mis kujutab endast sõltumatute mõttekodade Euroopa võrgustikku.
24. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on tagada NPT kümnenda läbivaatamiskonverentsi positiivne ja sisuline tulemus, vaadates läbi lepingu ja varasemalt võetud kohustuste täitmise ning määrates kindlaks valdkonnad ja vahendid, millega tuleks tulevikus edasi liikuda. Nõukogu otsustab NPT läbivaatamiskonverentsi aktiivselt panustada, tehes muu hulgas ettepanekuid kümnenda läbivaatamiskonverentsi konkreetsete tulevikku suunatud meetmete kohta. Selleks on ta andnud oma panuse praeguse läbivaatamistsükli töödokumentidega ja ELi liikmesriikide esitatud riiklike rakendusaruannetega. Liit ja selle liikmesriigid suhtuvad läbivaatamiskonverentsil peetavatesse läbirääkimistesse aktiivselt ja konstruktiivselt.
-